

T.C.
AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANLIĞI
Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü

**KADINA YÖNELİK
ŞİDDETLE MÜCADELE
ULUSAL EYLEM PLANI
2012-2015**

Ankara
2012

Para ile satılmaz.

Mizanpaj ve Kapak Tasarımı : Gürkan Akbaş

Yayına Hazırlayan ve Baskı : Elma Teknik Basım Matbaacılık, Çatal Sokak 11/A Maltepe - ANKARA

Tel: 0312 229 92 65 • Faks: 231 67 06

www.elmateknikbasim.com • elma@elmateknikbasim.com.tr

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	3
I. SUNUŞ.....	5
II. ÖNSÖZ.....	7
III. KADINA YÖNELİK ŞİDDETLE MÜCADELE	9
GENEL BİR BAKIŞ	9
ULUSLARARASI GELİŞMELER	10
TÜRKİYE'DEKİ GELİŞMELER	13
IV. ULUSAL EYLEM PLANI AMAÇ VE HEDEFLER	20
a) AMAÇ VE UYGULAMA DÖNEMİ	20
b) HEDEFLER	20
V. EYLEM PLANI.....	21
1. YASAL DÜZENLEMELER	21
2. FARKINDALIK YARATMA VE ZİHNİYET DÖNÜŞÜMÜNÜN SAĞLANMASI	23
3. KORUYUCU HİZMET SUNUMU VE ŞİDDET MAĞDURLARININ GÜÇLENDİRİLMESİ	26
4. SAĞLIK HİZMETLERİNİN SUNUMU	30
5. KURUM/KURULUŞLARARASI İŞBİRLİĞİ	33
KISALTMALAR.....	35

I. SUNUŞ

Ulusal ve uluslararası tüm gelişmelere rağmen, kadına yönelik şiddet tüm dünyada 21. yüzyıla taşınan en önemli sorunlar arasında yer almaktadır. Toplumsal yaşamın her aşamasında rastlanan kadına yönelik şiddet olgusu; kadının maddi ve manevi bütünlüğüne ağır zarar vermesi nedeniyle ciddi bir halk sağlığı sorunu olmasının yanı sıra, kadının toplumsal yaşama aktif ve üretken katılımının önüne geçerek sosyal ve ekonomik kalkınma önünde bir engel oluşturmakta, kadın-erkek eşitsizliğinin devamına neden olmaktadır.

Çok boyutlu bir sorun olan kadına yönelik şiddeti ortadan kaldırmak, ancak toplumun tüm kesimlerinin ortak ve kararlı mücadelesi ve bütüncül bir yaklaşımla mümkündür. Bu çerçevede yürütülecek çalışmalarda, disiplinler arası bir yaklaşımla, ilgili tüm tarafların önleme, koruma, cezalandırma ve politika boyutuyla sürecin içinde yer alması büyük önem arz etmektedir.

Ülkemizde kadın-erkek eşitliğinin sağlanması ve kadının insan haklarının güçlendirilmesi konusunda yasal düzenlemeler tamamlanmış; bu düzenlemeler ile kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda da önemli adımlar atılmıştır. Ancak, kadına yönelik şiddetle mücadelede yasal düzenlemeler kadar bu düzenlemelerin etkin şekilde uygulanması, mağdura ve nihayetinde şiddet uygulayana yönelik koruma, tedavi, rehabilitasyon hizmetleri sunulması ile konu hakkında toplumsal farkındalık ve duyarlılığın artırılması da büyük önem taşımaktadır.

Bu bağlamda, Bakanlığımız; kadına yönelik şiddetin kabul edilemez olduğu inancıyla, çalışmalarını kararlılıkla sürdürmektedir. Çalışmalar çok geniş bir yelpazede, tüm tarafların kapsamlı işbirliği ve ortak duruşuyla sürdürülmektedir. 2007’de yürürlüğe giren “Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı 2007-2010”, bu kararlılık ve işbirliğinin somut örneklerinden olmuştur.

Söz konusu Ulusal Eylem Planı’nın uygulama süresinin dolması nedeniyle, yine ilgili kurum ve kuruluşların katılımlarıyla, Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi ışığında, yeni gelişmeler ve ihtiyaçlar göz önünde bulundurularak “Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı 2012-2015” hazırlanmıştır.

Plan’ın, daha geniş kesimlere ulaşacağı ve ilgili tüm taraflara, kadına yönelik şiddetle mücadelede gerçekleştirecekleri tüm çalışmalarda ışık tutacağı umudu ve inancıyla başta Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü olmak üzere, Plan’ın hazırlanmasında eme-

đi geçen tüm kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşlarına teşekkür ediyor, Plan'da yer alan aktivitelerin hayata geçirilmesi için tüm ilgilileri işbirliğine davet ediyorum.

Fatma ŞAHİN
Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı

II. ÖNSÖZ

Küresel bir sorun olarak kadına yönelik şiddet, ülkemizde de mücadele edilmesi gereken ciddi bir toplumsal sorun olarak varlığını sürdürmektedir.

Ülkemizde 1980'lerin sonundan itibaren kurumsallaşmaya başlayan kadına yönelik şiddetle mücadele çalışmaları, günümüzde ilgili tüm tarafların sahiplendiği bir alan olmuştur. 2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesi ise konu hakkında yürütülmesi gereken çalışmalar, bu çalışmaları yürütmekle sorumlu kurum ve kuruluşlar ile işbirliği kuruluşlarını belirleyerek, çok kapsamlı bir yol haritası oluşturmuş, konu hakkındaki çalışmaların bir üst seviyeye taşınmasına katkı sağlamıştır.

Söz konusu Genelge'nin "Kadına Yönelik Şiddet Konusundaki Çözüm Önerilerinin Yaşama Geçirilmesinde Koordineli Çalışması Gereken Kurumlar" bölümünün "Hizmet Kurumları" alt başlığı altındaki 9. maddesi çerçevesinde, Genel Müdürlüğümüz koordinasyonunda; ilgili tüm tarafların katkı ve katılımlarıyla "Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı 2007-2010" hazırlanarak yürürlüğe konmuştur.

Söz konusu Plan'ın uygulama süresinin dolması nedeniyle, Eylem Planı'nda öngörülen faaliyetlerin devamlılığının sağlanabilmesi amacıyla 2012-2015 dönemini kapsayacak şekilde güncellenmesi ihtiyacı doğmuştur.

Bu çerçevede, "6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun" ve "Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi"nde yer alan tedbirler göz önünde bulundurularak, ilgili tüm kurum ve kuruluşların katkı ve katılımları ile "Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı 2012-2015" hazırlanmıştır. Hazırlanan Plan ile toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadına yönelik şiddetle mücadeleye ilişkin 5 temel alanda iyileştirme hedeflenmiştir.

Söz konusu alanlar;

- Yasal düzenlemeler,
- Farkındalık yaratma ve zihniyet dönüşümünün sağlanması,
- Koruyucu hizmet sunumu ve şiddet mağdurlarının güçlendirilmesi,
- Sağlık hizmetlerinin sunumu,
- Kurum/kuruluşlar arası işbirliğidir.

Eylem Planı, bu temel alanlar kapsamında geliştirilen hedefler doğrultusunda gerçekleşmesi gereken kapsamlı ve uygulanabilir faaliyetleri, sorumlu kurumlar ile işbirliği yapılacak kurum ve kuruluşları belirlemektedir. Genel Müdürlüğümüz, Eylem Planı'nda belirlenen faaliyetlerin uygulanmasında ve izlenmesinde koordinasyon görevini sürdürecektir ve yol gösterici olacaktır.

Kadınların insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, toplumsal yaşamda konularının güçlendirilmesi, eşit hak, fırsat ve imkânlardan yararlanmalarına katkı sağlayacak Eylem Planı'nda belirlenen hedeflere; ilgili tüm tarafların işbirliği ile gerçekleştireceğimiz kapsamlı ve koordineli çalışmalar sonucunda ulaşabileceğimiz inancıyla saygılar sunarım.

Özlem BOZKURT GEVREK
Kadın Statüsü Genel Müdür V.

III. KADINA YÖNELİK ŞİDDETLE MÜCADELE

GENEL BİR BAKIŞ

Kadınla erkek arasında çağlardır süregelen eşit olmayan güç ilişkilerinin bir yansıması olan kadına yönelik şiddet; ağır bir insan hakkı ihlali ve ciddi bir toplumsal sorun olarak kültürel, ekonomik, coğrafi sınır tanımaksızın tüm dünyada varlığını sürdürmektedir.

1993 tarihli Birleşmiş Milletler (BM) Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesi Bildirgesinde kadına yönelik şiddet, “*ister kamusal isterse özel yaşamda meydana gelsin, kadınlara fiziksel, cinsel, psikolojik acı veya ıstırap veren ya da verebilecek olan cinsiyete dayalı bir eylem uygulama ya da bu tür eylemlerle tehdit etme, zorlama veya keyfi olarak özgürlükten yoksun bırakma*” şeklinde tanımlanmaktadır. Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Komitesi, kadınlara yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddeti, “*bir kadına sırf kadın olduğu için yöneltilen ya da oransız bir şekilde kadınları etkileyen şiddet*” olarak tarif etmektedir.

Mayıs 2011’de devletlerin imzasına açılan Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye ilişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi’nde¹ ise “kadına karşı şiddetten, kadınlara karşı bir insan hakları ihlali ve ayrımcılık anlaşılacağı” ve “bu terimin toplumsal cinsiyete dayalı tüm şiddet eylemlerini kapsayacağı” ifade edilmektedir.

Ne şekilde yaşanırsa yaşansın kadına yönelik şiddet; kadının yaşamına korku ve güvensizliği sokmakta, fiziksel ve ruhsal sağlığını olumsuz yönde etkilemekte, toplumsal yaşama katılımını engellemektedir.

Dünya Bankası verilerine göre dünya genelinde şiddet nedeniyle hayatını kaybeden 15-44 yaş grubundaki kadınların sayısı kanser, sıtma, trafik kazası ve savaşlar nedeniyle ölen kadınlardan daha fazladır².

BM tarafından yapılan bir araştırmaya göre hayatının herhangi bir döneminde fiziksel şiddete uğrayan kadınların oranı %12’den (Çin gibi) başlayıp değişen bölgelere göre % 59’lara kadar (Zambiya) yükselebilmektedir³.

BM İstatistik Bölümü (UNSTATS) verilerine göre 1995-2006 döneminde hayatında en az bir kez fiziksel şiddete maruz kalan kadınların oranları ve ülke karşılaştırmalarından örnekler şu şekilde sıralanabilir (yaklaşık olarak verilmektedir): Kanada %8, İsviç-

1 11 Mayıs 2011 tarihinde İstanbul’da imzaya açılmış ve Nisan 2012 itibarıyla Türkiye’nin de aralarında bulunduğu 18 ülke tarafından imzalanmıştır. Türkiye tarafından, 24 Kasım 2011 tarihinde çekincesiz olarak onaylanan Sözleşme, 8 Mart 2012 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

2 World Bank Study World Development Report: Investing in Health, New York, Oxford University Press, 1993.

3 Dünya Kadınları Hakkında BM Çalışması, 2010.

re %11, İtalya %14, Japonya %15, Danimarka %20, Avustralya %27 Almanya %29⁴.

Amerika Birleşik Devletleri'nde cinayete maruz kalan her üç kadından biri, yakın yaşam arkadaşı tarafından öldürülmektedir⁵. Hindistan'da ise sadece 2007 yılında çeyiz geleneği nedeniyle her gün 22 kadın öldürülmüştür⁶.

Avrupa Birliği tarafından yürütülen bir diğer araştırma ise her beş kişiden birinin, arkadaş çevresinde ya da ailesinde ev içi şiddete tanık olduğunu belirttiğini ortaya koymuştur⁷.

Şiddeti önlemeye ve şiddete maruz kalanı koruma ve desteklemeye dönük tıbbi, hukukî, kolluk hizmetleri ve sosyal hizmetlere ilişkin masraflar da büyük bir maliyet oluşturmaktadır. Örneğin, İngiltere ve Galler'deki ev içi şiddetin toplam maliyetinin yılda yaklaşık 23 milyar pound olduğu belirtilmektedir⁸. Avustralya'da ise kadına ve çocuğa yönelik şiddetin yıllık maliyeti 13.6 milyar dolardır. Yeni Zelanda'da yapılan bir araştırma ile ülkede ev içi şiddetin maliyetinin en az 1.2 milyar dolar olduğu ortaya konmuştur⁹. Kanada'da ise maliyet 1.16 milyar doları bulmaktadır¹⁰.

Yapılan analizler, kadına yönelik aile içi şiddetin önlenmesinin maliyetinin, şiddet mağdurlarının tedavi ve korunma maliyetleri ile faille ilgili yapılan yasal kovuşturmaların toplam maliyetinden çok daha düşük olduğunu ortaya koymaktadır. Bu nedenle şiddetin önlenmesi için yapılacak girişimler hem kadınlar hem de toplum açısından çok daha önemlidir.

ULUSLARARASI GELİŞMELER

Kadına yönelik şiddet, uluslararası toplulukların gündemine kadının insan hakları kavramı çerçevesinde girmiştir.

BM 1975-1985 yılları arasında Kadın On Yılı ilan etmiş ve bu süreçte özellikle uluslararası kadın hareketi etkili olmuştur. Böylece kadına yönelik şiddet konusunda uluslararası norm ve standartlar belirlenmiş, raporlar hazırlanmıştır.

Başlangıçta kadına yönelik şiddet sadece aile bağlamında ele alınmıştır. Örneğin 1975 yılında Meksika'da yapılan Dünya Kadın Konferansı'nda kabul edilen Eylem

4 The World's Women 2010: Trends and Statistics. UN Statistics Division, 2010.

5 US Department of Justice, Office of Justice Programs, Bureau of Statistics, 2007. Homicide trends in the U.S-Intimate Homicides.

6 National Crime Records Bureau. 2008. "Chapter 5: Crime against Women." Crime in India 2007. Ministry of Home Affairs, New Delhi: 2. For a discussion of dowry-related deaths, see Garcia-Moreno, Claudia. 2009. "Gender inequality and fire-related deaths in India." The Lancet, Vol. 373 (9671).

7 Domestic Violence Against Woman Report, 2010.

8 Logar, R. Boşlukların Giderilmesi – İyi Niyetten İşbirliğine: Aile İçi Şiddetle Mücadelede Etkili Çok Kurumlu İşbirliği El Kitabı. 2006.

9 The National Council to Reduce Violence against Women and Their Children, 2009.

10 Facts and Figures. UN Campaign on Say No to Violence. <http://saynotoviolence.org/issue/facts-and-figures>. 2012.

Planı'nda ailenin ve aile bireylerinin eşitliğinin ve güvenliklerinin temini için eğitim programlarının yapılması tavsiye edilmiş, ancak şiddet konusuna özel bir vurgu yapılmamıştır. Bu Konferansın paralel sivil toplum kuruluşları (STK) oturumlarında ise kadına yönelik şiddetin değişik biçimleri dile getirilmiştir. 1980 yılında Kopenhag'da yapılan İkinci Dünya Kadın Konferansı'nda, aile içinde kadına yönelik şiddetin önlenmesine ilişkin kabul edilen ilke kararında, şiddet daha çok sağlık konusu olarak ele alınmış, kadınların ve çocukların şiddetten korunması için programların geliştirilmesi konusunda çağrı yapılmıştır. Kadına yönelik şiddet konusu en kapsamlı biçimde 1985'de Nairobi'de gerçekleştirilen Üçüncü Dünya Kadın Konferansı'nda ele alınmıştır. Nairobi, Geleceğe Yönelik Stratejiler kapsamında, kadına yönelik şiddetin tüm toplumlarda ortaya çıktığı belirtilmekte ve ev içinde kadına yönelik şiddet, insan ticareti, silahlı çatışmalarda kadının durumu gibi kadına yönelik şiddetin farklı biçimleri üzerinde durulmuştur.

Bu dönemde kadına yönelik şiddet, Kadın On Yılı'nın amaçlarının gerçekleşmesinin önündeki en büyük engel olarak tarif edilmiş ve bu konu ile BM'nin gündeminde olan eşitlik, kalkınma, barış gibi diğer konular arasında bağlantı kurulmaya başlanmıştır. Geleceğe Yönelik Stratejiler'de önleyici politikaların geliştirilmesi, yasal tedbirlerin alınması, mağdurlara yönelik geniş kapsamlı destek mekanizmalarının kurulması ve bu konuda bilinç artırıcı çalışmalar yapılması için çağrı yapılmıştır.

1993'de Viyana'da gerçekleşen Dünya İnsan Hakları Konferansı ile kadının insan hakları kavramı BM insan hakları belgelerine girmiştir. Kadın hareketinin yoğun çabası ile Viyana İnsan Hakları Bildirgesinde kadına yönelik aile içi şiddet ve kadının insan hakları konusunun yer alması, BM Genel Kurulunda "Kadına Yönelik Şiddetin Ortadan Kaldırılması Bildirgesinin" kabulü için itici bir güç olmuştur. Bu Bildirge ile kadına yönelik şiddet erkekler ile kadınlar arasında eşit olmayan iktidar ilişkilerinin bir sonucu olarak tarif edilmekte, kadına yönelik şiddetin kadınların ayrımcılığa maruz kalmasına ve kadınların ilerlemesinin engellenmesine neden olduğu belirtilmektedir. Ayrıca Bildirge, kadına yönelik şiddetin önlenmesi için devletlerin alması gereken önlemleri açıklamaktadır. Viyana Konferansının önemli sonuçlarından biri de 1994 yılında İnsan Hakları Komisyonunca "Kadına Yönelik Şiddetin Sebepleri ve Sonuçlarını" araştırmak üzere özel raportör atanmasıdır. Böylece tüm dünyada kadına yönelik şiddet konusunda derinlemesine inceleme yapacak bir mekanizma kurulmuştur.

Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi'nde (CEDAW) kadına yönelik şiddetle ilgili bir bölüm bulunmamasına karşın; şiddet, Sözleşme'de tanımlanan ayrımcılık kapsamında değerlendirilmektedir. CEDAW Komitesi'nin 12 No'lu Tavsiye Kararı (1989), kadınların şiddetten korunmasının üye devletlerin yükümlülüğünde olduğunu belirtmiş ve ülke raporlarında bu yönde geliştirilen tedbirlerin rapor edilmesi istenmiştir. Komitenin 19 No'lu Tavsiye Kararında (1992) ise, kadına yönelik şiddetin

cinsiyete dayalı ayrımcılığın bir sonucu olduğu açıkça beyan edilmiş ve şiddetin en önemli sebeplerinden birinin kadına yönelik ayrımcılık olduğu vurgulanmıştır.

1995 yılında Pekin’de düzenlenen Dördüncü Dünya Kadın Konferansında kabul edilen Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformunda, kadına yönelik şiddetin kadınların insan hakları ihlali olduğu benimsenmiştir.

Pekin Eylem Platformu’nda, eşitlik, kalkınma ve barış hedeflerine ulaşılabilmesi için belirlenen, acil tedbir alınması gerekli 12 kritik alandan biri de kadına yönelik şiddetin ortadan kaldırılmasıdır. Pekin Eylem Platformu’nun kabulünün üzerinden beş yıl geçtikten sonra ulaşılan noktayı gözden geçirmek üzere 2000 yılında yapılan Pekin+5 Konferansı’nda, kadınlara ve kız çocuklarına yönelik şiddetin, ister kamusal alanda ister özel yaşamda vuku bulsun bir insan hakları meselesi olduğu ve bunun önlenmesinde devletlerin sorumluluğu bulunduğu vurgulanmıştır.

BM gibi Avrupa Konseyi tarafından da kadının insan haklarının korunması ve geliştirilmesi ve bu bağlamda kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda çalışmalar yürütülmektedir. 1949 yılında kurulan ve temel çalışma alanlarından birini de kadın-erkek eşitliğinin sağlanmasına yönelik çalışmaların oluşturduğu Konsey’in, kadına yönelik şiddet konusuna yönelmesinin BM’deki sürece benzer şekilde 1980’li yıllara denk düştüğü görülmektedir.

Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi’nin 1985 tarihli “aile içi şiddet” konulu Tavsiye Kararı, 1988 tarihli “çocukların ve genç kadınların cinsel istismarı, fuhuş ve pornografiye sürüklenmesi” konusunda İlke Kararı ve 1990 tarihli “aile içi şiddet konusunda sosyal önlemler” konulu Tavsiye Kararı, bu çalışmalara örnek olarak gösterilebilir.

1993 yılında Roma’da düzenlenen ve kadına yönelik şiddet konusunu ele alan “Kadın Erkek Eşitliği” konusunda III. Avrupa Bakanlar Konferansı ise Avrupa Konseyi bünyesinde bu alanda yürütülen çalışmaların farklı bir boyuta taşınmasına önyak olmuştur. Temel olarak kadına yönelik şiddeti önleme amacıyla stratejiler konusuna odaklanan Konferans sonunda bir deklarasyon yayınlanarak, kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda bir Eylem Planı geliştirilmiş; tecavüz ve kadınların cinsel istismarı konulu bir ilke kararı kabul edilmiştir.

2002 yılına gelindiğinde Bakanlar Komitesi tarafından Kadınların Şiddete Karşı Korunması konulu Tavsiye Kararı kabul edilmiştir. Oldukça geniş kapsamlı olan Karar, kadına yönelik şiddeti önleme ve şiddet mağdurlarını koruma konusunda küresel bir strateji önerisi getirmiştir.

Uluslararası düzlemde konuya ilişkin en son gelişme ise Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi tarafından 7 Nisan 2011 tarihinde Strazburg’ta onaylanan “Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Kon-

seyi Sözleşmesi'nin, 11 Mayıs 2011 tarihinde İstanbul'da imzaya açılmış olmasıdır. Sözleşme kadına yönelik şiddet konusunda bağlayıcılığa sahip ilk ve tek uluslararası sözleşme olması bakımından büyük önem arz etmektedir.

Uluslararası kuruluşların çeşitli birimlerinde, hükümetler arası konferanslarda ve zirvelerde kadına yönelik şiddet konusu sürekli gündemde tutulmaktadır.¹¹ Uluslararası kamuoyunda kadına yönelik şiddetin bir insan hakları ihlali olarak ele alınmasının en önemli sonucu, bu konuda devletlerin sorumlu kılınmasıdır. Bugün gelinen noktada, kadına yönelik şiddetin ortadan kaldırılması devletlerin hem uluslararası hem de bölgesel düzeydeki taahhütlerinin bir gereğidir. Böylece kadına yönelik şiddetin izlenmesi, devletlerin bu konuda aldıkları önlemlerin takip edilmesi için çeşitli mekanizmalar kurulmuştur. Kadına yönelik şiddet artık sadece kadın meselesi değil; kadın ya da erkek tüm insan hakları savunucularının üzerinde çalıştıkları bir konudur. Bu nedenle kadına yönelik şiddet konusunun bütüncül bir yaklaşımla ve tüm sektörlerin işbirliği ile ele alınması gerekmektedir.

TÜRKİYE'DEKİ GELİŞMELER

Türkiye'de aile içinde kadına yönelik şiddetin gündeme gelmesi 1980'lerin ortalarına denk düşmektedir. 1980'lerle birlikte, kadın hareketinin öncülük ettiği kampanya, sokak eylemi toplantı benzeri çalışmalarla aile içi şiddetin görünürlük kazanmasında önemli adımlar atılmaya başlanmıştır.

Kadına yönelik şiddetle mücadele çalışmaları, günümüzde ilgili tüm tarafların da destek ve işbirliğini sağlayarak devletin sorumluluğunu üstlendiği bir konu olmuştur. Ülkemiz uluslararası taahhütlerini de göz önünde bulundurarak kadına yönelik şiddetin önlenmesi ve mağdurların korunması amacıyla her alanda yasal ve idari tedbirler olarak topyekûn bir mücadele başlatmıştır.

Kadına yönelik politikalarda yaşanan değişimin en önemli yansıması yasal alanda olmuştur. 2000'li yıllarla birlikte başta Anayasa olmak üzere yasalarda kadın-erkek eşitliği ilkesi daha da güçlendirilmiştir. Medeni Kanun, İş Kanunu ve Türk Ceza Kanunu gibi temel kanunlarda yapılan eşitlikçi reformlarla, Türkiye'de tüm mevzuat, kadın erkek eşitliği ilkesini gözetken ve kadına yönelik şiddete sıfır tolerans tanıyan bir yapıya kavuşturulmuştur. Ayrıca, 2005 yılında yürürlüğe giren 5393 sayılı Belediyeler Kanunu ile Büyükşehir Belediyeleri ile nüfusu 50 bini geçen belediyelere kadın ve çocuklar için konukevleri açma görevi verilmiştir.

Bu temel Kanunların yanı sıra aile içindeki şiddetin önlenmesi amacını taşıyan ve Türkiye'de aile içi şiddet kavramının ilk kez hukuksal bir metinde tanımlanmasını sağ-

11 BM Genel Kurulun 60/139, 59/167, 59/166, 59/165, 58/147 sayılı ilke kararları, İnsan Hakları Komisyonunun 2005/41 ve 2001/49 sayılı ilke kararları, Uluslararası Nüfus ve Kalkınma Konferansı, Milenyum Zirvesi ve Kalkınma Hedefleri, 1997 yılında Strazburg'ta yapılan II. Hükümet ve Devlet Başkanları Zirvesi, 2005 yılında Varşova'da yapılan III. Zirve vb.

layan 1998 tarihli 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun'da 2007 yılında değişikliğe gidilerek, Kanun'un kapsamı genişletilmiştir. Kanun'un uygulanmasına dair Yönetmelik ise 2008 yılında yürürlüğe girmiştir.

Ancak söz konusu düzenlemelere rağmen, uygulamada duyulan ihtiyaç nedeni ile Kanun'un yeniden ele alınması ve değerlendirilmesi ihtiyacı doğmuştur. Bu kapsamda, ilgili kurum ve kuruluşların katkı ve katılımlarıyla Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı¹² bünyesinde yürütülen yoğun çalışmalar sonucunda 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun 20 Mart 2012'de yürürlüğe girmiştir. Kanun ile şiddetle mücadelenin bir üst seviyeye taşınması, kadın ve aile bireylerine yönelik şiddete geniş bir perspektifle bakılması amaçlanmaktadır.

Bu gelişmenin yanı sıra, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi tarafından 7 Nisan 2011 tarihinde Strazburg'ta onaylanan "Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi" 11 Mayıs 2011 tarihinde İstanbul'da imzaya açılmıştır. Sözleşme Türkiye tarafından 24 Kasım 2011 tarihinde kabul edilmiş, 8 Mart 2012 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu önemli belgeyi onaylayan ilk devlet Türkiye'dir.

Yasal düzenlemelerin dışında, 24 Mart 2009 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi bünyesinde oluşturulan Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu, kurulmasını takiben çalışmalarına hızla başlamış, Komisyon bünyesinde "Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesine İlişkin Uygulamaların İncelenmesi", "Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinde Medyanın Rolü Alt Komisyonu", "Erken Yaşta Evlilikler", "Eğitim Sistemimizdeki Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Yeri" ve "Çocuk Cinsiyeti Nedeniyle Kadın Üzerinde Oluşturulan Psikolojik Şiddet, Başlık Parası ve Geleneksel Evlilikler", "Mobbing (İşyerinde Psikolojik Şiddet)" konularını araştırmak ve incelemek üzere alt komisyonlar kurulmuştur. Bu anlamda Komisyon, gerek kadın-erkek eşitliğinin uygulamaya yansıtılmasında gerekse sorun alanlarına yönelik çözüm önerileri geliştirilebilmesinde önemli role sahiptir ve kadın-erkek eşitliği konusunun devletin en üst düzeyinde ciddi şekilde ele alındığını açıkça ortaya koymaktadır.

Diğer taraftan, 2005 yılında Töre ve Namus Cinayetleri ile Kadınlara ve Çocuklara Yönelik Şiddetin Sebeplerinin Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisinde Meclis Araştırma Komisyonu kurulmuş, Temmuz 2006'da "Çocuk ve Kadına Yönelik Şiddet Hareketleri ile Töre ve Namus Cinayetlerinin Önlenmesi için Alınacak Tedbirler" konulu 2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesi yayımlanmıştır.

12 Bakanlık, 3/6/2011 tarihli ve 633 sayılı Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile kurulmuş olup, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, adı geçen KHK ile ilgili Bakanlık altında yeniden yapılandırılmıştır.

Genelge ile kadına yönelik şiddet ve töre/namus cinayetleri konusunda alınacak önlemlere ilişkin öneriler ve bu önerilerin hayata geçirilmesinden sorumlu kurum ve kuruluşlar belirlenmiştir. Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü ise bu konuda koordinatör kurum olarak belirlenmiştir. Bu kapsamda Genel Müdürlük, Genelge’de belirlenen sorumlu kuruluşlar ve işbirliği kuruluşlarının Genelge kapsamında gerçekleştirdikleri faaliyetlere ilişkin bilgileri üçer aylık periyotlar halinde derleyerek Başbakanlığa sunmaktadır.

Genelge çerçevesinde ayrıca Genel Müdürlüğün koordinasyonunda ilgili tüm kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler ve STK’ların katılımıyla Kadına Yönelik Şiddeti İzleme Komitesi oluşturulmuştur. Yılda bir kez toplanan Komite, kadına yönelik şiddet konusundaki çalışmaları-gelişmeleri değerlendirmekte, bu konuda öneriler sunmaktadır. Komite bugüne kadar 5 toplantı gerçekleştirmiştir.

Genelge’nin ilgili tedbirleri gereğince, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü’nün koordinasyonunda, ilgili tüm tarafların işbirliği ile hazırlanan “Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı” 2007-2010 döneminde yürütülmüştür.

Yine Genelge gereğince; şiddete maruz kalan kadınlara hizmet sunan kamu kurum/kuruluşlarında çalışan personelin “kadına karşı şiddet, aile içi şiddet, toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi, şiddet mağdurlarına yaklaşım tarzı, 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun ve diğer ilgili kanunların uygulanması” gibi konularda farkındalık ve duyarlılığını artırmak amacıyla (Mülga) Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanlığı ile ilgili Bakanlıklar arasında “Eğitim Protokolleri” imzalanmıştır:

- “Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesinde Polisin Rolü ve Uygulanacak Prosedürler Eğitimi Projesi Protokolü” 2006 yılında İçişleri Bakanlığı ile imzalanmış ve yaklaşık 71.000 polisin eğitimi gerçekleştirilmiştir.
- “Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadelede Sağlık Personelinin Rolü ve Uygulanacak Prosedürler Eğitimi Protokolü” Ocak 2008’de Sağlık Bakanlığı ile imzalanarak yürürlüğe girmiş, yaklaşık 65.000 sağlık personelinin eğitimi tamamlanmıştır.
- “Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesinde Yargı Mensuplarının Rolü Projesi Protokolü” Nisan 2009’da Adalet Bakanlığı ile imzalanmış, bu kapsamda 326 Aile Mahkemesi Hâkimi ve Cumhuriyet Savcısının katılımıyla eğitim programları gerçekleştirilmiştir.
- “Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesinde Din Görevlilerinin Rolü ve Uygulanacak Prosedürler Eğitimi Projesi” Protokolü Diyanetten Sorumlu Devlet Bakanı ile Nisan 2010’da imzalanmış ve eğitimlere başlanmıştır. Eğitici eğitimlerinin tamamlanmasının ardından 17.000 din görevlisine eğitim verilmiştir.

İkinci adımda ise, Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yurtdışında görevlendirilecek

din görevlileri ve Başkanlığa bağlı Aile İrşat ve Rehberlik Bürolarının bulunduğu iller tercih edilerek diğer bölgelerden seçilecek illerde de proje uygulaması gerçekleştirilecektir. 2015 yılına kadar sürdürülmesi amaçlanan eğitimlerde hedef Türkiye’de görev yapan 100.000 civarındaki din görevlisine ulaşmaktır.

- İçişleri Bakanlığı ile Ekim 2009’da imzalanan İşbirliği Protokolü ile ise ülke genelindeki tüm polis merkezlerinde “Aile İçi Şiddet Olayları Kayıt Formu” kullanılmaktadır. Aynı Protokol kapsamında “Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Önlenmesinde Polisin Rolü ve Uygulanacak Eğitimler Uzman Eğitici Yetiştirme Projesi” yürütülmüş 23 polis memurunun eğitimi sağlanmıştır.

12 Nisan 2012 tarihinde ise Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü ile İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı arasında “Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Kapsamında Sunulan Hizmetlerde Kurumsal Kapasitenin Geliştirilmesine, İşbirliği Yapılmasına ve Eşgüdümün Artırılmasına Dair Protokol” imzalanmıştır. Protokol çerçevesinde; Komutanlık personelinin “toplumsal cinsiyet eşitliği” ve “kadına yönelik şiddet” konularına ilişkin duyarlılık ve farkındalığının artırılması ve Komutanlık bünyesindeki okulların müfredatına bu konularının dahil edilmesi, şiddet mağduru kadınlara yönelik sunulan hizmet kapasitesinin geliştirilmesi ve standardizasyonun sağlanması ve bu kapsamda yeterli personelin yetiştirilmesi yönünde çalışmalar yürütülmesi öngörülmektedir.

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından 2007 yılında yürütülmeye başlanan “Kadın Erkek Eşitliği ve Toplumsal Cinsiyet Eğitimleri”ne bugüne dek, üst düzey kamu yöneticileri, belediye başkanları, kamu çalışanları, politika uzmanları, sendika, üniversite ve STK temsilcileri katılım sağlamışlardır. 2009 yılından bu yana ise kamu görevlilerine yönelik olarak başlatılan Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Eğitimleri ile şu ana kadar yaklaşık 2800 kamu görevlisine ulaşılmış olup, eğitimler devam etmektedir.

Medyanın toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasındaki rolü dikkate alınarak Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından İletişim Fakültesi öğrencilerine yönelik 2008 yılında başlayan Toplumsal Cinsiyet ve Medya Atölyeleri ile Yerel Medya Çalışanlarına Yönelik Seminerlere devam edilmektedir.

2011 yılı, 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü çerçevesinde ise kadına yönelik şiddetle mücadelede erkek katılımının önemine vurgu yapan “Biz De Varız” bildirisi hazırlanarak imzaya açılmıştır. Bildirgeye ilk imza Sayın Başbakan tarafından atılmış, bildirge erkek milletvekilleri tarafından desteklenmiştir.

Söz konusu çalışmaların dışında, kadına yönelik aile içi şiddetle daha etkin mücadele yürütmek, politikalar ve programlar oluşturabilmek için ulusal düzeyde veri ihtiyacını

karşılama amacıyla Kadının Statüsü Genel Müdürlüğüne “Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması” gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonuçları TÜİK “Resmi İstatistik Programı” kapsamında resmi veri olarak değerlendirilmektedir. Söz konusu Araştırma’nın yenilenmesi çalışmaları sürdürülmektedir.

Ülkemizde şiddet mağduru kadınların korunması ve desteklenmesine yönelik mekanizmaların başında kadın konukevleri gelmektedir.

Konukevleri, şiddete uğrayan veya risk altındaki kadınların varsa beraberlerindeki çocukları ile birlikte, geçici süre ile barınma ihtiyacını karşılanması amacıyla kurulmaktadır. Ülkemizde bu hizmeti başta Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü olmak üzere, STK’lar, belediyeler, kaymakamlıklar ve valilikler yürütmektedir.

Bunlara ek olarak, İçişleri Bakanlığı tarafından, Avrupa Birliği’nin mali katkısı, BM Nüfus Fonunun (UNFPA) teknik ve uzmanlık desteği ile Mart 2008-Kasım 2010 döneminde yürütülmüş olan “Şiddete Uğramış Kadınlarla İlgili Sığınma Evleri Projesi” konuya ilişkin önemli bir çalışmadır.

Şiddete uğrayan ya da uğrama riski taşıyan ve desteğe gereksinimi olan kadınlara yönelik danışma hizmetleri de kadına yönelik şiddetle mücadelede kadını destekleyici diğer bir önemli mekanizmadır. Bu kapsamda;

- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı bünyesindeki,
 - İl Müdürlükleri
 - KOZA Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri
 - “ALO 183 Aile, Kadın, Çocuk, Özürlü Sosyal Hizmet Danışma Hattı”
 - Aile Danışma Merkezleri
 - Toplum Merkezleri
- Belediyelerin Kadın Danışma Merkezleri
- Sivil Toplum Kuruluşlarının Kadın Danışma Merkezleri
- Baroya Bağlı Kadın Danışma Merkezleri
- Kalkınma Bakanlığı Güneydoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresine bağlı Çok Amaçlı Toplum Merkezleri (ÇATOM) hizmet vermektedir.

Hastanelerin acil servislerinde oluşturulan “Psikososyal Destek ve Krize Müdahale Birimleri”nde ise aile içi şiddet konusunda da psikososyal destek hizmetleri sağlanmaktadır.

Sağlık Bakanlığı tarafından yürütülen Evlilik ve Gebelik Öncesi Danışmanlık Programı kapsamında 2007 yılında “Evlilik Öncesi Danışmanlık ve Cinsel Sağlık Programları” başlatılmıştır. Bu Program kapsamında ise toplumsal cinsiyet vurgulanarak, sağlık alanında kadının statüsünü yükseltmek, erken yaşta evlilikleri azaltmak, modern aile

planlaması yöntemleri kullanımını artırmak, istenmeyen gebelikler, isteyerek gerçekleşen düşükler ve anne ölümlerini azaltmak amaçlanmaktadır.

Ayrıca Sağlık Bakanlığı, Türk Silahlı Kuvvetleri Sağlık Komutanlığı ve UNFPA işbirliğiyle ülke genelinde tüm askeri birliklerde er ve erbaşlara yönelik eğitimler sürdürülmektedir. Bu eğitim modülünde üreme organları, cinsel sağlık, cinsel yolla bulaşan hastalıklar, HIV/AIDS ve sosyal sonuçları, gebeliğin oluşumu, aile planlaması, güvenli annelik, toplumsal cinsiyet ve aile içi şiddet konuları yer almaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından eğitimin niteliğini artırmak üzere yürütülen “Anne Baba Çocuk Eğitimi Projesi” ile anne, baba ve çocukların eğitim ihtiyaçları tespit edilmekte ve bu ihtiyaçlar doğrultusunda düzenlenen eğitim programları ile toplumun bilinç düzeyinin geliştirilmesi ve statülerinin yükseltilmesi amaçlanmaktadır. Proje kapsamında; üreme sağlığı, ergen ilişkileri, aile içi ilişkiler, kadının toplumdaki yeri ve önemi, ders başarısı ve benzeri konularda konferans, panel, kurs, ev ve köy ziyaretleri yoluyla ailelere ulaşılmaktadır. Proje kapsamında ailelere yönelik olarak aile içi şiddet, aile planlaması, gençlerin kötü alışkanlıklardan korunması, töre namus cinayetleri, kadına karşı şiddet, çocuk istismarı vb. konularında eğitim düzenlenmektedir.

Bunlara ek olarak, ilerleyen dönemde başlatılacak olan “Eğitimde Cinsiyet Eşitliğinin Desteklenmesi Projesi” ile cinsiyet kalıp yargılarının olumsuz etkilerini ortadan kaldırmak, toplumsal cinsiyet eşitliğine katkı sağlamak, okullarda kız ve erkek çocuklar için cinsiyet eşitliğini geliştirmek ve toplumsal cinsiyete duyarlı bir yaklaşımı tüm eğitim sistemine yerleştirmek amaçlanmaktadır. Söz konusu Proje ile okullardaki tüm personel için bir değerlendirme ve ölçme aracı olan cinsiyet eşitliği güvence aracı geliştirilerek 10 ilde 40 okulda pilot uygulama yapılacak, okul öncesinden orta öğretime kadar tüm öğretim programları, ders kitapları ve eğitim materyalleri gözden geçirilerek toplumsal cinsiyet eşitliğine katkı sağlayacak şekilde iyileştirilecek, toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı mevzuat düzenlemesi yapılarak bu kapsamda 60 bin öğretmen ve yöneticiye eğitimler verilecektir. Ayrıca yine proje kapsamında toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda toplumsal bilincin artırılmasına yönelik medya etkinlikleri ve bölgesel kampanyalarla 100 bin kişiye ulaşılması hedeflenmektedir. Proje, 2013 Ocak itibarıyla başlayacak ve 30 ay sürecektir.

Eğitim kaynaklarının kadın ve erkeklerin geleneksel olmayan imajlarını yaydığı eğitici ve sosyalleştirici ortam oluşturmak amacıyla Milli Eğitim Bakanlığı tarafından toplumsal cinsiyete büyük ölçüde önyargılı olan eğitim materyallerinin cinsiyetçi öğelerden ayıklanması için çalışma başlatılarak ders kitaplarından ayrımcılık içeren resim, ifade ve benzeri tüm öğelerin çıkarılması çalışmaları devam etmektedir. Bu çalışmaların daha kalıcı ve sistematik olmasını sağlamak ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Ulusal Eylem Planı (2008-2013) hedef ve stratejilerini gerçekleştirmek amacıyla Milli Eğitim

Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı bünyesinde “Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Komisyonu” kurulmuştur. Söz konusu Komisyonun konuya ilişkin çalışmaları devam etmektedir.

Kalkınma Bakanlığı Güneydoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresine bağlı ÇATOM ise bölgede eğitim, yönlendirme, meslek edindirme vb. konularda kadınlara hizmet sunmaktadır.

Öte yandan, İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü Asayiş Dairesi Başkanlığı altında, 2010 yılında “Aile İçi Şiddetle Mücadele Şubesi” kurulmuştur. Ayrıca, İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı bünyesinde aile içi şiddetle mücadele kapsamında “Kadın ve Çocuk Kısım Amirlikleri” kurulmuştur.

1990’lı yıllardan itibaren şiddet mağduru kadınlara yönelik çeşitli hizmetler, Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı, Kadın Dayanışma Vakfı, Kadınlarla Dayanışma Vakfı, Kadın Merkezi Vakfı, Adana Kadın Danışma Merkezi ve Sığınmaevi, Van Kadın Derneği gibi STK’lar tarafından da yürütülmektedir. Bu kuruluşlar tarafından danışma merkezlerinde, hukuki ve psikolojik destek ile konukevlerinde barınma olanağı sağlanmakta; aile içi şiddet konusunda kamuoyunun bilgilendirilmesi için kampanyalar, hizmet sunucularına yönelik eğitim programları ve mevzuatın kadınlar lehine güçlendirilmesi yönünde çalışmalar sürdürülmektedir.

Kadın hakları konusunda çalışmaları bulunan STK’lar, 1998 yılından itibaren her yıl “Kadın Sığınakları Kurultayı” düzenlemektedir. Temel bileşenlerini bağımsız kadın örgütlerinin oluşturduğu Kurultaylara, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğüne bağlı kadın konukevleri, belediyelere bağlı danışma merkezleri ve kadın konukevi temsilcileri katılım sağlamaktadır.

Ülkemizde kadına yönelik aile içi şiddetin ortadan kaldırılması için yürütülen çalışmalar son yıllarda artmış ve 2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesinin yayınlanması ile bu alanda önemli gelişmeler sağlanmıştır. Bu alanda 2007-2010 dönemini kapsayan Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı; belirlediği hedefler, aktiviteler ve sorumlu kuruluşlar ile 2006/17 sayılı Genelge’de yer alan tedbirlerin hayata geçirilmesini, bu yolla da kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda kapsamlı bir kılavuz olmayı amaçlamıştır.

Aynı hedeflerle yola çıkan ve 2012-2015 dönemini kapsayan bu Eylem Planı da tüm tarafların katılımı ve işbirliği ile KSGM’nin koordinasyonunda hazırlanmıştır.

Eylem planındaki hedefler, öncelikler ve aktiviteler; hazırlık sürecinde yapılan çalışmalar, son dönemde ortaya çıkan toplumsal ihtiyaç ve gelişmeler ile uygulama aksaklıkları göz önünde bulundurularak belirlenmiştir.

IV. ULUSAL EYLEM PLANI AMAÇ VE HEDEFLER

Ulusal Eylem Planının amacı, ülkemizde kadına yönelik her tür şiddetin ortadan kaldırılması için gerekli önlemlerin tüm tarafların işbirliği ile uygulamaya konulmasıdır.

a) AMAÇ VE UYGULAMA DÖNEMİ

Kadına yönelik şiddetle mücadele çerçevesinde hazırlanan Ulusal Eylem Planı, Kısa (2012 - 2013), Orta (2012 - 2014) ve Uzun vade (2012 - 2015 ve sonrası) olmak üzere üç uygulama dönemini kapsamaktadır.

Bu planın amacı, ülkemizde kadına yönelik her tür şiddetin ortadan kaldırılması için gerekli önlemlerin tüm tarafların işbirliği ile uygulamaya konulmasıdır.

b) HEDEFLER

1. Toplumsal cinsiyet eşitliği, kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddetle mücadele konularında yasal düzenlemeler yapmak ve uygulamadaki aksaklıkları ortadan kaldırmak,
2. Kadına yönelik şiddeti doğuran ve pekiştiren olumsuz tutum ve davranışların ortadan kaldırılması amacıyla, toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadına yönelik şiddet konularında toplumsal farkındalık yaratmak ve zihinsel dönüşüm sağlamak,
3. Şiddete uğrayan kadına, varsa çocuk/çocuklarına ve şiddet uygulayan ve uygulama ihtimali bulunanlara yönelik sağlık hizmetlerinin düzenlenmesi ve uygulanması,
4. Şiddete uğrayan kadına, varsa çocuk/çocuklarına yönelik hizmet sunumunu gerçekleştirmek üzere kurum/kuruluş ve ilgili sektörler arası işbirliği mekanizmasını güçlendirmek.

V. EYLEM PLANI

1. YASAL DÜZENLEMELER

Hedef: Toplumsal cinsiyet eşitliği, kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddetle mücadele konularında yasal düzenlemeler yapmak ve uygulamadaki aksaklıkları ortadan kaldırmak.

Ülkemizde kadın erkek eşitliğinin sağlanması ve kadına yönelik şiddetle mücadele kapsamında, başta Anayasa olmak üzere yasalarda reform niteliğinde değişiklikler yapılmış, tüm mevzuat şiddete sıfır tolerans tanıyan bir yapıya kavuşturulmuştur.

Bu alandaki en son gelişme 20.03.2012 tarihinde 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunun yürürlüğe girmesidir. Söz konusu Kanun ile kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddetle mücadele bir üst seviyeye taşınmış; şiddet mağduru, şiddet uygulayan ve uygulama ihtimali olan kişiye yönelik tedbirler ve usul kuralları ayrıntılarıyla düzenlenmiştir.

Yasal alanda, toplumsal gelişmelere ve ihtiyaçlara paralel olarak yeniden değişiklikler yapılması için doğasındandır. Bu çerçevede, eylem planının amaçlarından biri de toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcılığın ve kadına yönelik şiddetin ortadan kaldırılması ve ortaya çıkan yeni ihtiyaçların karşılanması için mevzuatın incelenmesi, yeni düzenlemelerin ve gerekli değişikliklerin yapılmasıdır.

AKTİVİTELER	SORUMLU KURUM-KURULUŞLAR	İŞBİRLİĞİ KURUM-KURULUŞLARI	UYGULAMA DÖNEMİ
1.1 Anayasa, Türk Ceza Kanunu, Türk Medeni Kanunu, İş Kanunu ve Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu gibi temel kanunlar ve diğer mevzuatın toplumsal cinsiyet bakış açısıyla taranması amacıyla çalışma grubu oluşturulması	KSGM	TBMM (KEFEK), Adalet Bakanlığı, Avrupa Birliği Bakanlığı, Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığı, ÇSGB (Devlet Personel Başkanlığı), İçişleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Barolar, Üniversiteler, STK'lar	Orta
1.2 Aktivite 1.1 gereğince yapılan tarama sonuçları ile yasalar ve diğer mevzuatın uygulanması sürecinde karşılaşılan sorunların giderilmesi amacıyla Türk Ceza Kanunu, Türk Medeni Kanunu, İş Kanunu, Sosyal Güvenlik Kanunu vb. mevzuatta değişiklikler yapılması	Adalet Bakanlığı, KSGM, ÇSGB, İçişleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı	TBMM (KEFEK), Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığı, Avrupa Birliği Bakanlığı, İlgili diğer kamu kurum ve kuruluşları, Üniversiteler, Barolar, STK'lar	Kısa-Orta-Uzun
1.3 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanununun 3, 10, 17 ve 19'uncu maddeleri ile hüküm altına alınan ödemelerin yapılacağı bütçe kalemleri hakkında Maliye Bakanlığı'ndan tertip açılarak ödenek temin edilmesi talebinde bulunulması, Maliye Bakanlığınca söz konusu tertibin açılarak, ödenek aktarımının sağlanması	SYGM, Maliye Bakanlığı	Kalkınma Bakanlığı	Kısa-Orta-Uzun
1.4 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun kapsamında korunan kişi ile şiddet uygulayan ve uygulama tehlikesi bulunan kişilere yönelik teknik araç ve yöntemler kullanılması, takibin sağlanması, bunlara ilişkin usul ve esasların belirlenmesi	Adalet Bakanlığı, KSGM, İçişleri Bakanlığı (EGM, Jandarma Genel Komutanlığı), Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, HSYK	Sağlık Bakanlığı, GSM Şirketleri	Orta-Uzun

2. FARKINDALIK YARATMA VE ZİHNİYET DÖNÜŞÜMÜNÜN SAĞLANMASI

Hedef: Kadına yönelik şiddeti doğuran ve pekiştiren olumsuz tutum ve davranışların ortadan kaldırılması amacıyla, toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadına yönelik şiddet konularında toplumsal farkındalık yaratmak ve zihniyet dönüşümünü sağlamak.

Son yıllarda ülkemizde yasal alanda toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması ve kadına yönelik şiddetin önlenmesine ilişkin çok önemli ilerlemeler kaydedilmiştir. 2006 yılında yayımlanan 2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesi ile kadına yönelik şiddetin ortadan kaldırılması bir devlet politikası haline gelmiştir. Yasal alanda gerçekleştirilen gelişmelerin uygulamaya geçmesi ve bu mücadelenin tam olarak başarıya ulaşması için en önemli adımlardan biri, kadına yönelik şiddet konusunda toplumda farkındalık yaratılması ve topyekün bir zihniyet dönüşümünün gerçekleştirilmesidir.

Gerek kamu kurumları gerekse STK'lar ve medya kuruluşları, bu sorunun önlenmesi amacıyla yürüttükleri kampanyalar ve eğitim programları ile kadına yönelik şiddetin bireyler ve toplum üzerindeki olumsuz etkilerinin görünür kılınması ve sorunun ortadan kaldırılması için toplumun tüm kesimlerine sorumluluklar düştüğünün farkına varılması açısından önemli çalışmalar yapmaktadır.

Bu eylem planı ile kadına yönelik şiddet konusunda duyarlılığın artırılması için yürütülen çalışmaların geliştirilerek yaygınlaştırılması ve koordineli bir şekilde devam etmesinin sağlanması amaçlanmaktadır. Ülkemizde kadına yönelik şiddetin ortadan kaldırılması ve şiddetin önlenmesine ilişkin yasal-idari düzenlemelerin bilinmesi, hizmet sunanların yanı sıra kamuoyunun konuya duyarlı ve bilinçli olması, konunun tüm taraflarca sahiplenilmesi ile mümkün olacaktır.

AKTİVİTELER	SORUMLU KURUM-KURULUŞLAR	İŞBİRLİĞİ KURUM-KURULUŞLARI	UYGULAMA DÖNEMİ
2.1 Toplumsal cinsiyet eşitliği, kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddetle mücadelenin plan, politika ve programlara yansıtılabilmesi için kamu kurum ve kuruluşları, yerel yönetimler, sendikalar, üniversiteler, meslek kuruluşları, medya ve STK temsilcilerine yönelik olarak eğitim, seminer, atölye çalışması vb. etkinliklerin işbirliği içinde düzenlenmesinin sağlanması	KSGM, İlgili kamu kurum ve kuruluşları	TBB, Yerel Yönetimler, Üniversiteler, STK'lar Meslek Kuruluşları, Sendikalar, Medya Kuruluşları	Kısa-Orta-Uzun
2.2 Toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadına yönelik şiddet konularında toplumsal farkındalık yaratmak ve zihniyet dönüşümünü sağlamak amacıyla politika yapıcılara, karar vericilere, hizmet sunanlara ve kamuoyuna yönelik olarak görsel ve basılı materyallerin işbirliği içinde hazırlanması ve dağıtılması	KSGM, İlgili kamu kurum ve kuruluşları	TBB, Yerel Yönetimler, Meslek Kuruluşları, Sendikalar, Üniversiteler, STK'lar, Medya Kuruluşları	Kısa-Orta-Uzun
2.3 Toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadına yönelik şiddetle mücadele konularında erkeklere yönelik farkındalık yaratma ve zihniyet dönüşümü sağlama amaçlı eğitim programı, seminer, konferans vb. etkinliklerin düzenlenmesi	KSGM, Adalet Bakanlığı, Milli Savunma Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, MEB, Sağlık Bakanlığı, Diyanet İşleri Başkanlığı, GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı	Üniversiteler, Meslek Kuruluşları, ÇHGM, Medya Kuruluşları, Özel Sektör, STK'lar	Orta
2.4 Örgün ve yaygın eğitim müfredatına toplumsal cinsiyet eşitliği, kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddetin önlenmesi konularının dahil edilmesi, eğitim materyallerinin taranarak toplumsal cinsiyet ayrımcılığını pekiştiren ifadelerin çıkarılması	MEB	KSGM, ÇHGM, ATHGM, GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı, Üniversiteler, STK'lar	Orta

AKTİVİTELER	SORUMLU KURUM-KURULUŞLAR	İŞBİRLİĞİ KURUM-KURULUŞLARI	UYGULAMA DÖNEMİ
2.5 Evlilik başvurusunda bulunan çiftlere dağıtılmak üzere, toplumsal cinsiyet eşitliği, kadına yönelik şiddet, ev içi şiddet, cinsel sağlık ve üreme sağlığı konularında bilinçlendirme materyallerinin hazırlanması, basılması ve ilgili kuruluşlara gönderilmesi	ATHGM, İçişleri Bakanlığı, SGK, Belediyeler	KSGM, ÇHGM, Sağlık Bakanlığı, GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı, STK'lar, TBB	Orta
2.6 Toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadına yönelik şiddet konusunda duyarlılık kazandırıcı televizyon, radyo programlarının hazırlanarak yayınlanması, yayınlanan programların bu kapsamda incelenmesi ve denetlenmesi	RTÜK , TRT, Ulusal-Özel Medya Kuruluşları	KSGM, İlgili diğer kamu kurum ve kuruluşları, Yerel Medya Kuruluşları	Kısa-Orta-Uzun
2.7 Üniversitelerin, Sağlık ve Sosyal Bilimler alanındaki bütün fakülte ve yüksek okulları öncelikli olmak üzere mezuniyet öncesi ve sonrası eğitim programlarında, toplumsal cinsiyet eşitliği, kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddet konularına yer verilmesi	YÖK	KSGM, Üniversiteler	Uzun

3. KORUYUCU HİZMET SUNUMU VE ŞİDDET MAĞDURLARININ GÜÇLENDİRİLMESİ

Şiddete uğrayan ya da uğrama tehlikesi bulunan kadınlara, varsa çocuk/çocuklarına yönelik ulaşılabilir koruyucu hizmetlerin daha etkili verilmesi ve yaygınlaştırılması ile bu kişilerin sosyo-ekonomik olarak güçlendirilmesini sağlamak,

Şiddete uğrayan ya da uğrama tehlikesi bulunan kadınlara sunulan hizmetlerin temel prensibi, mağdurun güçlendirilerek hayatının kontrolünü ve varsa çocuklarının sorumluluğunu yeniden alması konusunda her yönden destek olunmasıdır. Şiddet mağduru kadınların güçlendirilmesinde mağdurun deneyim ve bilgisinin dikkate alınması gerekmektedir.

Bu alanda hizmet sunucularının sorumluluğu, şiddete uğrayan ya da uğrama tehlikesi bulunan kadınların ekonomik olarak kendi ayakları üzerinde durabilecek güce kavuşması için bireyin bilgi ve becerilerini geliştirici desteği vermek ve var olan olanaklardan yararlanmalarını sağlamaktır.

Diğer taraftan, koruyucu hizmet alan kadınların yanı sıra çocuklarına yönelik eğitim ve bakım olanaklarının sağlanmasına özen gösterilmesi gerekmektedir.

Bu çerçevede, eylem planının bir amacı da bu kadınların güçlendirilmesi ve hayatlarının kontrolünü yeniden ele almaları için gerekli önlemlerin alınmasıdır.

AKTİVİTELER	SORUMLU KURUM-KURULUŞLAR	İŞBİRLİĞİ KURUM-KURULUŞLARI	UYGULAMA DÖNEMİ
3.1 Şiddete uğrayan ya da uğrama tehlikesi bulunan kadınlara sunulması gereken hizmetlerin (koruma, barınma, tedavi, meslek/iş edindirme, güçlendirme, yasal haklar, çocuk/yaşlı bakımı rehabilitasyon vb.) daha etkili verilmesi, yaygınlaştırılması ve ihtiyaca göre güncellenmesi amacıyla gerekli altyapı ve personel temininin sağlanması	KSGM, ÇHGM, ÇSGB (SGK, Devlet Personel Başkanlığı), İçişleri Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, MEB, Sağlık Bakanlığı, İŞKUR, Belediyeler	Adalet Bakanlığı, Barolar, Üniversiteler, STK'lar	Orta
3.2 Madde 3.1 çerçevesinde, hizmet sunumunun her kademesinde yer alan görevlilere yönelik eğitim programları düzenlenmesi/sürdürülmesi	Adalet Bakanlığı, KSGM, ÇHGM, İçişleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, HSYK, TBB	MEB, İlgili kamu kurum ve kuruluşları, Yerel Yönetimler, STK'lar, Adalet Akademisi, Üniversiteler	Orta
3.3 Konukevlerinin özürülü kadınların erişebilirliğine uygun şekilde düzenlenmesi, şiddet görmüş madde bağımlısı, insan ticareti ve fuhuş mağduru kadınlar gibi rehabilitasyon ve güçlendirme sürecinde farklı hizmet modeline ihtiyaç duyan kadınlar için ayrı, ihtisaslaşmış konukevleri açılması	KSGM, ÖYHGM, İçişleri Bakanlığı	Sağlık Bakanlığı, TBB, Yerel Yönetimler, STK'lar	Uzun
3.4 Belediyelerde kadın konukevlerinin açılması, STK'lar tarafından bağımsız konukevi ve kadın danışma merkezi (ilk başvuru merkezi) açma ve işletme girişimlerinde, ihtiyaç duyulan ayni/nakdi desteğin belediyeler tarafından sağlanması	İçişleri Bakanlığı, Belediyeler	KSGM, TBB, STK'lar	Uzun

AKTİVİTELER	SORUMLU KURUM-KURULUŞLAR	İŞBİRLİĞİ KURUM-KURULUŞLARI	UYGULAMA DÖNEMİ
3.5 Şiddet mağduru kadınların sosyal yaşama katılımlarının sağlanması amacıyla gerçekleştirilecek projelere öncelik tanınması	Adalet Bakanlığı, SYGM, ÖYHGM, ÇSGB, İçişleri Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, MEB, Sağlık Bakanlığı, İŞKUR, SGK, GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı, Kalkınma Ajansları, Belediyeler	KSGM, TBB, Üniversiteler, STK'lar	Kısa-Orta-Uzun
3.6 Kadın konukevinde kalan kadınların çocuklarının, MEB'e bağlı okul öncesi eğitim kurumlarından ücretsiz olarak yararlanmalarının sağlanması	MEB	KSGM, ÇHGM, İçişleri Bakanlığı	Orta
3.7 MEB burslarından şiddet mağduru ve konukevinde kalan kadınların çocuklarının öncelikli yararlandırılması için özel düzenleme yapılması	MEB	KSGM, ÇHGM, STK'lar	Orta
3.8 Ekonomik zorluk içerisindeki şiddet mağduru kadınlar ve konukevinde kalan kadınların çocuklarının kamuya ait ve özel kreş, gündüz bakım evleri ve çocuk kulüplerinden faydalandırılmasına öncelik verilmesi ve bu gruba özel yeterli kontenjan ayrılması	MEB	KSGM, ÇHGM, İçişleri Bakanlığı, İlgili kamu kurum ve kuruluşları, Yerel Yönetimler, TBB	Uzun
3.9 Ekonomik zorluk içerisindeki şiddet mağduru kadınların ve konukevinde kalan kadınların istihdam garantili meslek edindirme kurslarından öncelikli yararlandırılmalarının sağlanması	İŞKUR	KSGM, Yerel Yönetimler, TBB	Orta

AKTİVİTELER	SORUMLU KURUM-KURULUŞLAR	İŞBİRLİĞİ KURUM-KURULUŞLARI	UYGULAMA DÖNEMİ
3.10 Ekonomik yoksunluk içindeki şiddet mağduru kadınlar ve konukevlerinde kalan kadınların, kendi işlerini kurabilmeleri için eğitim, danışmanlık ve finans hizmetleri aracılığıyla desteklenmeleri, finansal okur yazarlık yeteneklerinin geliştirilmesi	SYGM, İŞKUR, KOSGEB, TOBB, Kadın Girişimciler Kurulu, Kamu Bankaları	KSGM, MEB, GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı, Yerel Yönetimler, STK'lar, Üniversiteler, TBB	Orta-Uzun
3.11 Ekonomik yoksunluk içindeki şiddet mağduru kadınlar ve/veya sığınma evlerinde kalan kadınlara mikro kredi uygulamalarında kontenjan ayrılması	Valilikler, Kamu Bankaları	KSGM, Kalkınma Bakanlığı, Yerel Yönetimler, TBB	Orta-Uzun
3.12 Şiddet mağduru kadınların ücretsiz adli yardım ve destek alma haklarının teminat altına alınması hizmetlerinin tüm ülke genelinde güçlendirilerek yaygınlaştırılması	Adalet Bakanlığı, KSGM	Barolar	Orta-Uzun
3.13 Kadına yönelik şiddetle mücadelede Alo 183 hattının kurumsal kapasitesinin güçlendirilmesi ve şiddetle ilgili işlevlerinin tanıtılması	KSGM	Türk Telekom, Medya Kuruluşları, STK'lar, GSM Şirketleri	Kısa
3.14 Konukevleri, aile danışma merkezleri ile toplum merkezlerinin sayılarının artırılması ve kadına yönelik şiddetle mücadeleyi içerecek şekilde kurumsal kapasitelerinin güçlendirilmesi	KSGM, ATHGM, GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı, Belediyeler, TBB	İçişleri Bakanlığı, STK'lar	Orta-Uzun
3.15 Kent planlamasında, sokak ve parkların iyi aydınlatılması, ulaşım hizmetlerinin kadınların tüm ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde düzenlenmesi ve iyileştirilmesi (durak sıklığı, güzergahların oturma alanlarının tamamını kapsamı vb.) ve acil telefon hatlarına erişilebilirliğin artırılması	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Belediyeler	İçişleri Bakanlığı, TBB, STK'lar, Türk Telekom GSM Şirketleri	Uzun

4. SAĞLIK HİZMETLERİNİN SUNUMU

Hedef: Şiddete uğrayan kadına, varsa çocuk/çocuklarına ve şiddet uygulayan ve uygulama ihtimali bulunanlara yönelik sağlık hizmetlerinin düzenlenmesi ve uygulanması.

Kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddet, özellikle kadının ve çocuğun fiziksel ve psikolojik bütünlüğüne ağır zarar vermesi nedeni ile ciddi bir halk sağlığı problemi olarak tanımlanmaktadır.

Şiddete maruz kalan ve şiddet vakasına tanık olan kişiye çoğu durumda tedavi, rehabilitasyon ve danışmanlık hizmetlerinin bir arada sunulması gerekmektedir.

Öte yandan kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddetle mücadelede kalıcı çözümlere ulaşılması için, şiddet uygulayan bireylere yönelik caydırıcı yaptırımların yanı sıra, bu kişiler için hazırlanmış özel rehabilitasyon programlarına da gereksinim duyulmaktadır.

Hizmet sunumunda uzman personel istihdamı ise hizmetin etkin ve etkili bir şekilde sunulmasında ve verimli sonuçlar alınabilmesinde önem arz etmektedir.

Bu çerçevede, sağlık kurum ve kuruluşlarında gerek şiddet mağduruna, gerekse şiddet uygulayan bireye yönelik tedavi, rehabilitasyon ve danışmanlık hizmetlerinin sunulduğu ve bu alanda uzmanlaşmış personelin görev yaptığı özel birimlerin oluşturulması şiddetle mücadelede büyük önem taşımaktadır.

AKTİVİTELER	SORUMLU KURUM-KURULUŞLAR	İŞBİRLİĞİ KURUM-KURULUŞLARI	UYGULAMA DÖNEMİ
4.1 Sağlık hizmetlerinin sunumunda, aile hekimleri ve aile sağlığı elemanları da dâhil, birinci basamak sağlık kuruluşlarında çalışanların, ev ziyaretleri ve rutin çalışmalarında bir sağlık sorunu olarak kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddeti de dikkate almaları ve rehberlik yapmalarının sağlanması	Sağlık Bakanlığı	KSGM, Üniversiteler, TTB ve diğer ilgili meslek kuruluşları	Orta-Uzun
4.2 İkinci ve üçüncü basamak sağlık kuruluşlarında acil ve psiko-sosyal destek hizmetleri veren birimlerin sayısının artırılması ve çalışma kapsamına kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddet mağdurlarının da dâhil edilmesi	Sağlık Bakanlığı	KSGM, ÇHGM, İçişleri Bakanlığı, Üniversiteler, TTB ve diğer ilgili meslek kuruluşları	Orta
4.3 Şiddet uygulayanlara yönelik olarak sağlık kuruluşlarında psikolojik danışmanlık, rehabilitasyon vb. hizmetlerin verilmesi/ yaygınlaştırılması	Sağlık Bakanlığı, Milli Savunma Bakanlığı (GATA), Üniversiteler	Adalet Bakanlığı, KSGM, İçişleri Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, TTB ve diğer ilgili meslek kuruluşları, Özel Hastaneler Birliği	Orta
4.4 Üniversitelerin; sosyal hizmetler, psikoloji, psikolojik danışmanlık ve rehberlik, sosyoloji, çocuk gelişimi bölümlerinden mezun olanların şiddet mağdurlarına ve şiddet uygulayanlara yönelik hizmet veren birimlerde istihdam edilmesi ve bu doğrultuda kadroların artırılması	Adalet Bakanlığı, KSGM, ÇSGB (Devlet Personel Başkanlığı), Maliye Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı	İlgili kamu kurum ve kuruluşları	Uzun
4.5 Şiddet mağduru kadınlara, varsa çocuklarına yönelik hizmet sunumunun her kademesinde yer alan görevlilerde görülen tükenmişlik sendromunun önlenmesine yönelik psikolojik destek ve danışmanlık mekanizması oluşturulması	Adalet Bakanlığı, KSGM, ÇHGM, İçişleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Belediyeler	Üniversiteler, STK'lar, TBB	Uzun

AKTİVİTELER	SORUMLU KURUM-KURULUŞLAR	İŞBİRLİĞİ KURUM-KURULUŞLARI	UYGULAMA DÖNEMİ
4.6 Denetimli Serbestlik ve Yardım Merkezlerinin; suç oluşturan eylemle ilgili olarak soruşturma ve kovuşturma evresinde veya mahkûmiyet hâlinde özellikle suçtan zarar gören ve şüpheli-sanık-hükümlüye yönelik psiko-sosyal danışmanlık ve rehabilitasyon hizmetlerinin yürütülmesinde etkin görev almasının sağlanması	Adalet Bakanlığı,	İçişleri Bakanlığı, KSGM, İlgili kamu kurum ve kuruluşları, Belediyeler, Barolar, Üniversiteler, STK'lar	Orta
4.7 6284 sayılı Kanununun 14 üncü maddesi gereğince kurulması öngörülen Şiddet Önleme ve İzleme Merkezlerinin, belirlenen 14 ilde kurularak pilot uygulamaya başlamasının sağlanması	KSGM	Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, MEB, İŞ-KUR, Belediyeler, Barolar, Üniversiteler, STK'lar	Kısa

5. KURUM/KURULUŞLARARASI İŞBİRLİĞİ

Hedef: Şiddete uğrayan kadına, varsa çocuk/çocuklarına yönelik hizmet sunumunu gerçekleştirmek üzere kurum/kuruluş ve ilgili sektörler arası işbirliği mekanizmasını güçlendirmek.

Kadına yönelik şiddet, ilgili tüm kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, kadına yönelik şiddetle ilgili çalışmalar yürüten STK ve özel sektörün işbirliğini gerektiren çok boyutlu bir sorun alanıdır.

Kadına yönelik her tür şiddetin sonlandırılabilmesi için kolluk, adalet, sağlık, sosyal hizmet, çalışma gibi birçok sektörün; devlet, sivil toplum, medya ve özel sektör gibi birçok tarafın, bütüncül yaklaşım temelinde, uzun soluklu ve kararlı mücadelesine ihtiyaç vardır.

Bu alanda özellikle “Çocuk ve Kadınlara Yönelik Şiddet Hareketleriyle Töre ve Namus Cinayetlerinin Önlenmesi İçin Alınacak Tedbirler” konulu 2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesinin yayımlanmasından bu yana konuya ilişkin bilgi ve farkındalık düzeyi artmış, kurumlararası işbirliği ve hizmet kapasitesi güçlenmiştir.

Bununla birlikte yürütülen çalışmaların sürdürülebilirliğini sağlamak açısından, işbirliğine dayalı yeni çalışmalar yürütülmesi önem arz etmektedir.

Ayrıca, daha kapsamlı politikalar üretilebilmesi, ihtiyaç alanlarının tespit edilerek daha etkin ve etkili hizmet modellerinin belirlenebilmesi, uygulama birliğinin sağlanması, konuya ilişkin duyarlılığın artırılması ve kurumlararası işbirliğinin güçlendirilmesi amacıyla konuyla ilgili araştırmalar yürütülmesi de büyük öneme sahiptir.

AKTİVİTELER	SORUMLU KURUM-KURULUŞLAR	İŞBİRLİĞİ KURUM-KURULUŞLARI	UYGULAMA DÖNEMİ
5.1 Kadına yönelik şiddetle mücadelede mevcut protokollerin sürdürülmesi, yeni işbirliği protokollerinin hazırlanması ve uygulanması	Adalet Bakanlığı, KSGM, ÇHGM, İçişleri Bakanlığı, MEB, Sağlık Bakanlığı	İlgili kamu kurum ve kuruluşları, GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı, TBB, Belediyeler, Üniversiteler, STK'lar	Uzun
5.2 Kadına yönelik şiddetin ulusal düzeyde izlenebilmesi için ihtiyaç duyulan araştırmaların yapılması, veri toplama standartlarının belirlenmesi, izleme göstergelerinin geliştirilmesi ve veri tabanının oluşturulması	KSGM, TÜİK, Üniversiteler	Adalet Bakanlığı, ÇHGM, İçişleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı, STK'lar	Orta-Uzun
5.3 Kadına yönelik şiddetle mücadelenin bireylere, sektörlere ve ülkeye olan doğrudan ve dolaylı maliyetinin hesaplanması	KSGM, ÇHGM Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı	İlgili kamu kurum ve kuruluşları, Üniversiteler	Uzun

KISALTMALAR

ATHGM	Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü
BM	Birleşmiş Milletler
CEDAW	Kadınlara Karşı Her Türü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi
ÇATOM	Çok Amaçlı Toplum Merkezleri
ÇHGM	Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü
ÇSGB	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
EGM	Emniyet Genel Müdürlüğü
GATA	Gülhane Askeri Tıp Akademisi
HSYK	Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu
İŞ-KUR	Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü
KEFEK	Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu
KOSGEB	Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
KSGM	Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
ÖYHGM	Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Özürlü ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu
STK	Sivil Toplum Kuruluşu
SYGM	Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü
TBMM	Türkiye Büyük Millet Meclisi
TBB	Türkiye Belediyeler Birliği
TOBB	Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
TRT	Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu
TTB	Türk Tabipleri Birliği
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
UNFPA	BM Nüfus Fonu
RTÜK	Radyo ve Televizyon Üst Kurulu
YÖK	Yükseköğretim Kurulu

